

ES ūdeņu normatīvais regulējums

Dr. iur Ž.Mikosa

ERA European Law

Maijs 2021

ES Ūdeņu regulējums

šodienas fokuss:

- **Ūdeņu Struktūrdirektīva (WFD)**
 - 2000/60/EEK
- **Dzēramā ūdens direktīva**
 - 98/83/EK (20.g.) ➡ 2020/2184 (12.01.21. - 2.gadi)
- **Nitrātu direktīva** (aizsardzība pret lauksaimniecības piesārņojumu)
 - 91/676/EEK

- ▶ **WFD - pamatietvars - pārvaldības «rāmis»**
 - ▶ Sistēmu papildinot - svarīgākas kompetentes:
 - ▶ Direktīva **Gruntsūdeņu aizsardzībai** (2006/118/EK)
 - ▶ **Prioritāro vielu** regulējums - VKS (2008/105/EK (ūdenī) grozīta ar 2013/39/ES (konc. audos))
 - ▶ Papildinot tvērumu:
 - ▶ (Pret) plūdu direktīva (2007/60/EK)
 - ▶ Jūras Stratēģijas direktīva (2008/56/ES)
- ▶ **Ūdeņu aizsardzību papildinošs regulējums:**
 - ▶ Notekūdeņu direktīva (91/271/EEK)
 - ▶ Peldūdeņu direktīva (2006/7/EK)
 - ▶ IVN (2011/92/ES) / SEA (2001/42/EK)
 - ▶ Biotopu direktīva (92/43/EEK)
 - ▶ Atkritumu (2008/98/EK)/
 - ▶ EID (2010/75/ES)
 - ▶ Atbildības par videi nodarīto kaitējumu (2004/35/EK)

Ūdeņi kompleksa ietekme - kompleksi risinājumi

- ▶ ES ūdeņu regulējuma mērķi:
 - ▶ Novērst vai samazināt cilvēku darbības ietekmi uz ūdeņiem (virszemes/pazemes)
 - ▶ Veicināt ilgtspējīgu ūdeņu lietošanu (ierobežots resurss) - kvalitatīvi/kvantitatīvi
 - ▶ Risināt jaunus izaicinājumus - klimata pārmaiņas
- ▶ Principi: augsta vides aizsardzība, piesārņotājs maksā, novēršanas u.c.

Ūdeņu struktūrdirektīvas «loģika» (WFD)

Sabiedrības
iesaiste

Sabiedrības
iesaiste

**Novērtēt -
monitorings,
rādītāji, indikatori
(līdz 2009 - I)**

**Ūdeņu pārvaldības
sistēmas izveide:**
1) upju baseinu apgabali
2) Apsaimniekošanas plāni
3) Pasākumu programma
4) Atļauju sistēma
5) Izmaksu atgūšana - PPP

**Sasniegt mērķus:
(2015.g.)**
1) nepasliktināt stāvokli
2) 'labu' ūdeņu statusu

Monitorings

Monitorings

Monitorings

Ūdeņu struktūrdirektīva (WFD)

- ▶ Racionalizēt, integrēt ūdeņu pārvaldību (novēršot sadrumstalotību)
 - ▶ Aizsardzība - **ekosistēmu funkcionēšanai un ilgtspējīgai ūdeņu lietošanai (1.p.)**
 - nodrošinot ūdeņu ekosistēmu **ekoloģisko integritāti**, veicot nepieciešamos aizsardzības pasākumus
 - ūdeņu apsaimniekošanas un lietošanas plānošana - īstermiņa/ilgtermiņa perspektīvā (novērtējot pašreizējo, plānojot ierobežojumus, arī uzlabojumus)
- ▶ Ūdeņu apsaimniekošanai - **upju baseinu** apgabali un Plāni (UBAAP)
 - ▶ Kompleksi, integrēti, arī caur st. sadarbību (risināt pārrobežu piesārņojuma/apsaimniekošanas jautājumus)
- ▶ Ambiciozi ūdeņu kvalitātes mērķi (4.p.)
- ▶ Līdzdalības princips - izstrādājot UBAAP (14.p.), **arī ieviešot WFD, lai sasniegtu mērķus?**
 - ▶ C-664/15 Protect (NVO tiesības prasīt DV pienākumu izpildi)
- ▶ «Izmaksu atgūšanas» prasība - balstoties PPP

WFD - mērķi (4(1).p.)

Visi virszemes un pazemes ūdeņi - stāvoši un tekoši iekšzemes, arī mākslīgi pārveidoti; Pārejas ūdeņi, Piekrastes ūdeņi, Teritoriālie ūdeņi (attiecībā uz ķīmisko kvalitāti)

- ▶ Attiecas uz visiem «ūdensobjektiem»
 - ▶ «virszemes ūdensobjekts «— nodalīts un nozīmīgs virszemes ūdens hidrogrāfiskā tīkla elements: (LV term)
 - ▶ ūdenstece (upe, strauts, kanāls vai to daļa),
 - ▶ ūdenstilpe (ezers, dīķis, ūdenskrātuve vai to daļa), kā arī
 - ▶ pārejas ūdeņi vai piekrastes ūdeņu posms (ŪAL, 1(22).p.)
 - ▶ Būtisks DV pienākums:
 - ▶ Novērst ūdensobjektu stāvokļa pasliktināšanos (novēršanas pienākums)
 - ▶ Aizsargāt, uzlabot un atjaunot ūdensobjektu stāvokli ar mērķi sasniegt 'labu' («15 gadu laikā» = 2015), ja pamatoti izņ. 2021 vai 2027)
 - ▶ Virszemes / pazemes - vides mērķu definējums atšķiras
 - ▶ Vai mērķi juridiski saistoši? Vai tikai 'programmātiski', plānošanas dokumentu uzstādījumi. Saistoši, kam? (DV pieredze - pārkāp.l.)
 - C-461/13 Weser - mērķi ir divu veidu (jurid.saistoši):
 - 'nepasliktināt' un sasniegt 'labu'

Vai iekļaujot «plānos» tie juridiski saistoši un kam?

Mērķis - noteiktas kvalitātes ūdens stāvoklis

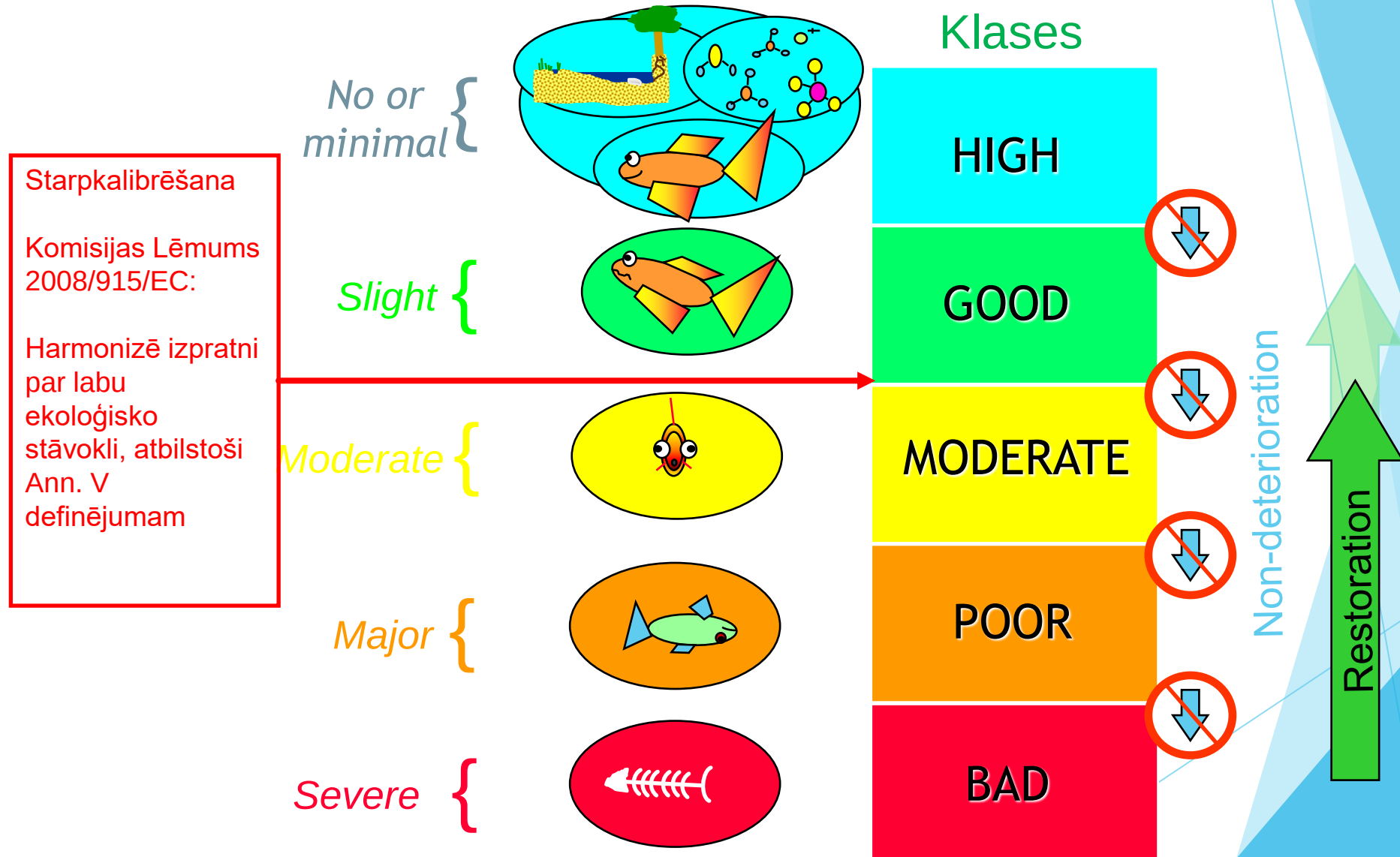

Mērķi:

- Virszemes ŪO
- Pazemes ūdeņiem
- Mākslīgiem un stipri pārveidotiem ŪO

- ▶ Labs virszemes ūdensobjekta stāvoklis 4(1).a.
 - ▶ Labs ekoloģiskais un labs kīmiskais stāvoklis
 - ▶ Labs kīmiskais stāvoklis - atbilst vides kvalitātes standartiem (VKS) attiecībā uz ķīmiskajām vielām (45) atbilstoši 2008/108 (groz.2013/39) daļa) + 8 vielas (2006/11)
 - ▶ Labs ekoloģiskais stāvoklis - kvalitātes rādītāji, struktūra un ekosistēmas funkcionēšana konkrētajā ūdensobjektā - bioloģiskie, hidromorfoloģiskie un fizikāl-ķīmiskie elementi (indikatori - novērtējums)
 - ▶ Augsts, labs, vidējs, neapmierinošs, slikts (WFD, Ann. V)
- ▶ Labs pazemes ūdens stāvoklis 4(1).b):
 - ▶ Labs ķīmiskais stāvoklis + labs kvantitatīvais stāvoklis
 - ▶ Labs ķīmiskais statuss - atbilst vides kvalitātes standartiem (VKS) attiecībā uz ķīmiskajām vielām, kas noteiktas ES līmenī (Nitrātu dir., Augu aizsardzības līdzekļu dir.) un valsts līmenī (tā, lai bīstamās vielas nenokļūst
 - ▶ Labs kvantitatīvais statuss - ieguves un atjaunošanās spējas līdzsvara saglabāšana ilgtermiņā
- ▶ Mākslīgs un stipri pārveidots ūdens objekts (MSP)
 - ▶ Specifiska noteikšanas kārtība, pamatojums, «piezemētāki» mērķi

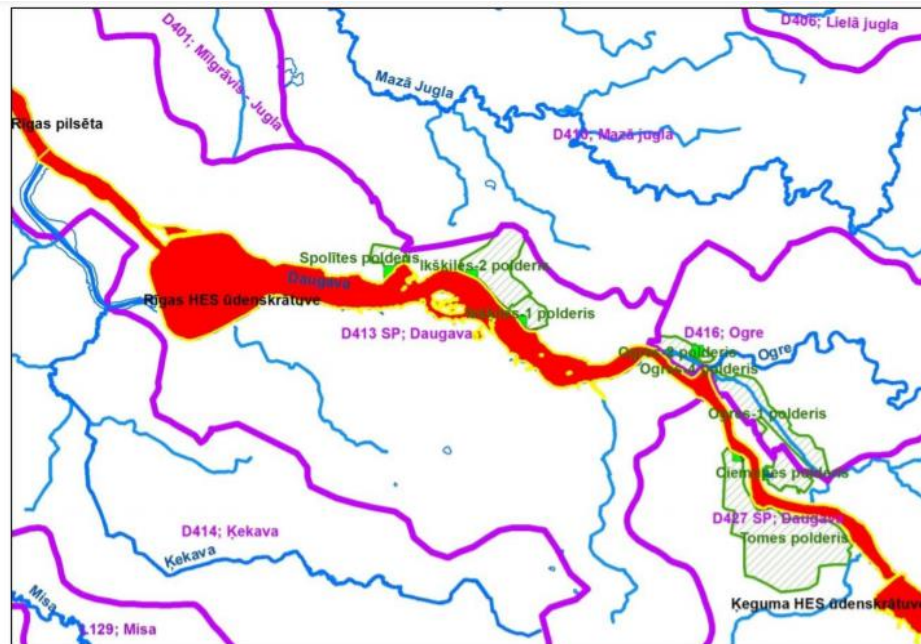
Ekoloģiskais statuss (Ann. II)

MSP ŪO

- ▶ **MSP ŪO un sasniedzamie mērķi 4(1)(a. iii) un 4(3).p.**
 - ▶ Mākslīgs ŪO - virszemes ūdensobjekts - cilvēku darbības rezultātā;
 - ▶ Stipri pārveidots - cilvēka darbību izraisītu fizikālu izmaiņu rezultātā ir ievērojami mainītas īpašības (piem. dambji, ostu darbības infrastr.)
 - ▶ DV definē - balstoties Ann. II
 - ▶ Nosacījumi, kad DV var noteikt, ka MSP = 4(3).p.
 - ▶ piem. ja «atgriežot» hidromorfoloģisko stāvokli būtu būtiska negatīva ietekme uz....plašāku vidi, kuģošanu, dzeramā ūdens nodrošināšanu, aizsardzību pret plūdiem.....
 - ▶ Ja MSP - citādi vides (ūdens stāvokļa) mērķi:
 - ▶ Labs ķīmiskais stāvoklis + labs ekoloģiskais potenciāls - vērtībām jābūt cik vien iespējams līdzvērtīgām pielīdzināmam (vistuvāk) virszemes ūdensobjektam
- ▶ **ES KOM Vadlīnijas Nr.4. “MSP ŪO atlase un noteikšana”**
- ▶ WFD, 2(8), 2(9).pp. un Ann.II / 4(3).p. var atzīt, ja...

15.attēls: Stipri pārveidots ūdensobjekts "Rīgas HES"

Stipri pārveidots ŪO –
Daugavas upes ūdens akvatorijā - Rīgas HES

‘Aizsargājamās teritorijas’ vides kvalitātes mērķi (4(1)c + 6.p.+Ann IV)

Piem. Daugavas upju baseina apgb.:

- 2 dz.ūd.vietas;
- 11 upes un 24 ezeri = prioritārie lašveidīgo zivju ūdeņi;
- 21 upe un 11 ezeri - pr. karpveidīgo zivju ūdeņi
- 14 ofic. peldvietas
- 10 upju un 2 ezeru ŪO - robežojas ar Nitrātu jutīgām ter.
- Notekūdeņu = visa LV
- 161 ĪADT

- ▶ 6.p. - DV jāizveido aizsargājamo teritoriju reģistrs - katrā upju baseina apgabalā
- ▶ Ann. IV ko jāiekļauj reģistrā teritorijas, kas:
 - ▶ noteiktas dzeramā ūdens ieguvei;
 - ▶ ekonomiski nozīmīgu ūdensaugu un ūdensdzīvnieku sugu aizsardzībai
 - ▶ ūdenstilpes, kas noteiktas kā rekreācijas ūdeņi, pludmales
 - ▶ Jutīgās (*vulnerable*) zonas, saskaņā ar Nitrātu dir.
 - ▶ Jutīgās (*sensitive*) teritorijas, sask. ar Notekūdeņu dir. (visa LV)
 - ▶ Natura 2000 (Biotopu un Putnu Dir. -SPA)
- ▶ DV jāasniedz ūdens stāvokļa kvalitātes mērķi tajās - **2015**, izņemot, ja citādi noteikts citās ES normās
 - ▶ Nitrātu dir., Biotopu dir. (nav konkrētu termiņu)
 - ▶ Citu dir. mērķi - paralēli WFD

Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni

LATVIJAS VIDES, ĢEOLOĢIJAS
UN METEOROLOĢIJAS CENTRS

Galvenais plānošanas - pārvaldības instruments =
UBAAP

kas ir problēmas un kā tās novērst!

UBAPP ietver:

- ▶ Esošās situācijas
novērtējumu/monitoringa rezultātus,
info. par ietekmēm, slodzēm
- ▶ Ūdensobjektu stāvoklis
- ▶ Pasākumu programmu (uzskaitot visus
pasākumus - obligātie (ES prasību),
pamatpasākumi, papildus pasākumi)

UBAAP - mērķus katram ŪO un izņēmumus (ja
piemēroti)

WFD, 13 - 14.pp., Ann. VII:

Katram baseinu apgabalam savu (Gaujas,
Daugavas, Ventas, Lielupes)

DAUGAVAS UPJU BASEINU APGABALA APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNS 2016.-2021.GADAM

Izņēmumi (4.p.)

Vadlīnijās Nr.36.
Exemptions to the
Environmental
Objectives
according to
Article 4(7)

- ▶ «Plānošanas» 4(3), 4(4), 4(5), un 4(6).p.
 - ▶ **4.4. Termina** pagarinājums – pēc 2015 var pagarināt līdz 2021 (vai 2027 max.)
 - ▶ **4.5. Mazāk strikts mērķis** noteikts, pamatotos gadījumos (noteikumiem ŪO).
 - ▶ 4.6. Īslaicīga pasliktināšanās - *force majeure u.c. neparedzami iemesli radījuši....*
 - ▶ 4.3. – nosakot par MSP – cits kv.mērķis
- ▶ Atļauju sistēmas sastāvdaļa? – 4(7).p. – skar ‘**jaunas**’ darbības vai fizisko īpašību pārveidojumus - kuru dēļ nav sasniegti vai nevar sasniegt mērķi
 - ▶ ir veikti visi iespējamie pasākumi, **lai samazinātu negatīvo ietekmi** (pirms atļaut attiecīgās jaunās izmaiņas);
 - ▶ izmaiņu iemesli ir izskaidroti UBAP un izvērtēti;
 - ▶ jaunās **izmaiņas ir sevišķi svarīgās sabiedrības interesēs** (overriding public interest) un /vai **ieguvumi, ko sabiedrībai un videi** sniedz vides kvalitātes mērķu sasniegšana, **ir mazāk nozīmīgi nekā tie ieguvumi** cilvēku veselībai, drošībai vai ilgtspējīgai attīstībai, **kurus nodrošina izmaiņas**; un
 - ▶ **ieguvumus**, ko nodrošina ar šādiem izņēmumiem, ierobežotu tehnisko iespēju vai nepamatoti augstu izmaksu dēļ **nav iespējams panākt ar citiem līdzekļiem**, kas būtu piemērotāki no vides aizsardzības viedokļa

C-364/14 Schwarze Sulm / C-43/10 Nomarchiaki

Novērtējuma
procedūra?

Izņēmumu noteikšana piem - Daugavas upju baseina apgabalā

- ▶ 2 upēm un
6 ezeriem

Ūdensobjekta kods	Ūdensobjekta nosaukums	Izņēmums 2009. - 2015. gadam	Izņēmums 2016. - 2021. gadam	Pamatojums
E043	Lielais Baltezers	līdz 2021.g.	2027.g.	Nenoteiktība problēmas cēlonī. Nav identificētas visas slodzes, tādēļ tik sliktā kvalitāte nav izskaidrojama. Nepieciešama izpēte par slodzēm un hidromorfoloģisko izmaiņu (slūžas) ietekmi. Jāīsteno visi pasākumu programmā paredzētie pasākumi.
E044	Mazais Baltezers	līdz 2021.g.	nav	Uzlabojusies kvalitāte
E046	Pečoru ezers	līdz 2021.g.	nav	Uzlabojusies kvalitāte
E050	Gulbēris	līdz 2021.g.	nav	Piemērojot papildus pasākumus, ir iespējams uzlabot kvalitāti
E052	Lielais Līdēris	līdz 2021.g.	2027.g.	Nenoteiktība problēmas cēlonī. Nav identificētas visas slodzes, tādēļ tik sliktā kvalitāte nav izskaidrojama. Nepieciešama izpēte par slodzēm
E057	Inesis	līdz 2021.g.	nav	Piemērojot papildus pasākumus, ir iespējams uzlabot kvalitāti
E067	Sāvienas ezers	nav	2027.g.	Nenoteiktība problēmas cēlonī. Nav identificētas visas slodzes, tādēļ tik sliktā kvalitāte nav izskaidrojama. Nepieciešama izpēte par slodzēm
E072	Ludza ezers	līdz 2021.g.	2027.g.	Nenoteiktība problēmas cēlonī. Ezera

Izņēmumi un vispārēji principi (4. un 4(8),(9))

- Strikti nosacījumi, pamatojums (UBAAP)
- Nav nepieciešama KOM atļauja (bet vērtē UBAAP)
- KOM Otro UBAAP (arī pretplūdu) [Novērtējums, 2019](#)
- 4(8) un 4(9).pp. iekļauj divus principus attiecībā uz visiem piemērotajiem izņēmumiem:
 - piemērošana neizslēdz vai nekavē šīs direktīvas **mērķu sasniegšanu citās ūdenstilpēs** tajā pašā upju baseinu apgabalā un ir saskaņota ar citu Kopienas vides aizsardzības tiesību aktu īstenošanu
 - jāsasniedz vismaz to pašu aizsardzības līmeni kā esošie ES tiesību akti

EST judikatūra

- ▶ **C-43/10** (*lieta pirms 2009*) Acheloos piemērojot 4(7).p. - īpašās sabiedrības intereses?
- ▶ **C-525/12** par 'ūdens pakalpojumu' definēšanu (9.p. - izmaksu segšanas kontekstā) - *ja nemaksā, DV jāpamato*
- ▶ **C-461/13 Weser** par 4(1).p. - pienākumu tvērums un 'pasliktināšanās' interpretācija
- ▶ **C-364/14 Schwarze Sulm**: sevišķās sabiedrības intereses, 4(7).p.
- ▶ **C-686/15 Vodoopskrba** (par ūdens cenas noteikšanu - DV tiesības ne tikai par patērēto apjomu, bet arī fiksētu maksu (izmaksu segšanai))
- ▶ **C-105-113/18** par izmaksu atgūšanu (9.p.)
- ▶ **C-535/18** (DE) (IVN - sab. ties. / WFD - 4.p. dir.eff. / pazemes ūdeņu piesārņošanas risks / arī ja tikai viens parametrs/vienā monit.stacijā
- ▶ **C-529/15 Folk** (ELD/ WFD) par definējumu «kaitējums ūdenim» (izslēdzot, no atbildības, ja atļauta sask. ar WFD), vai un kam jārīkojas - 4(7).p. piemērošana

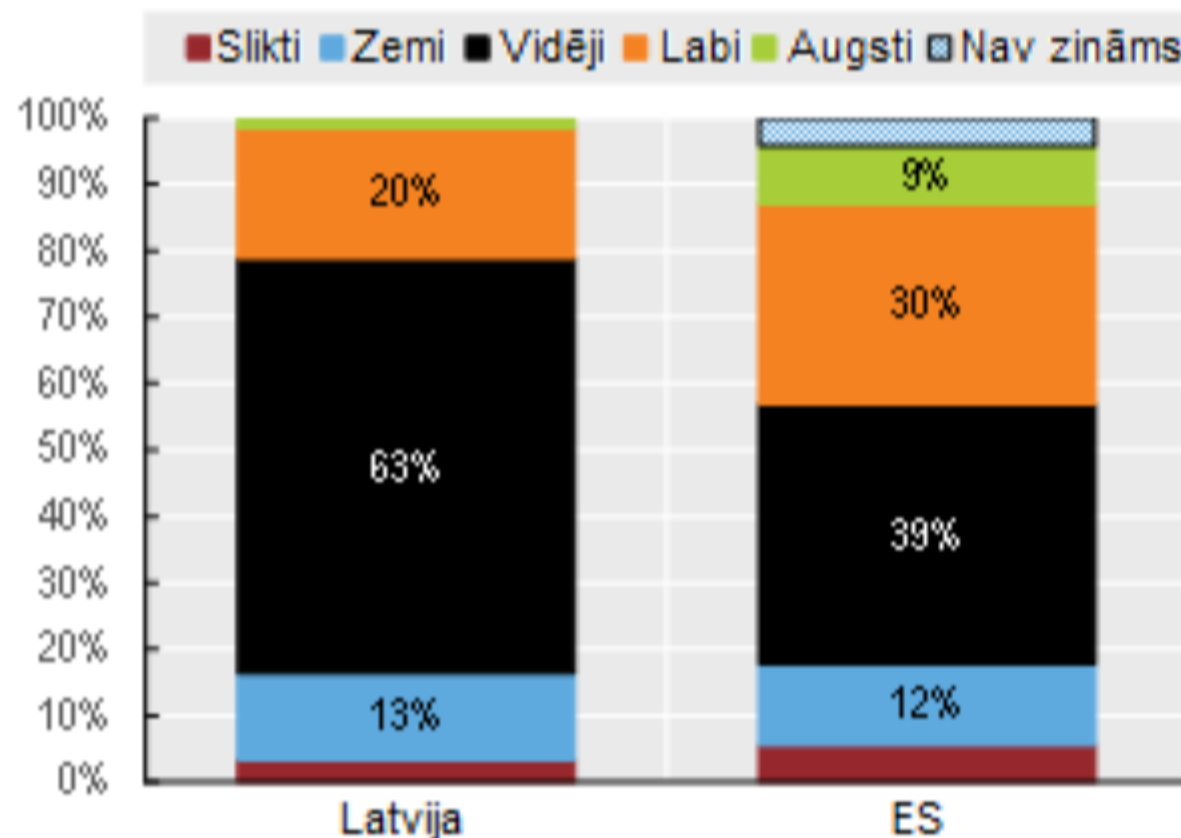
Latvijā - Ūdeņu apsaimniekošanas likums Piesārņojuma likums (VKS)

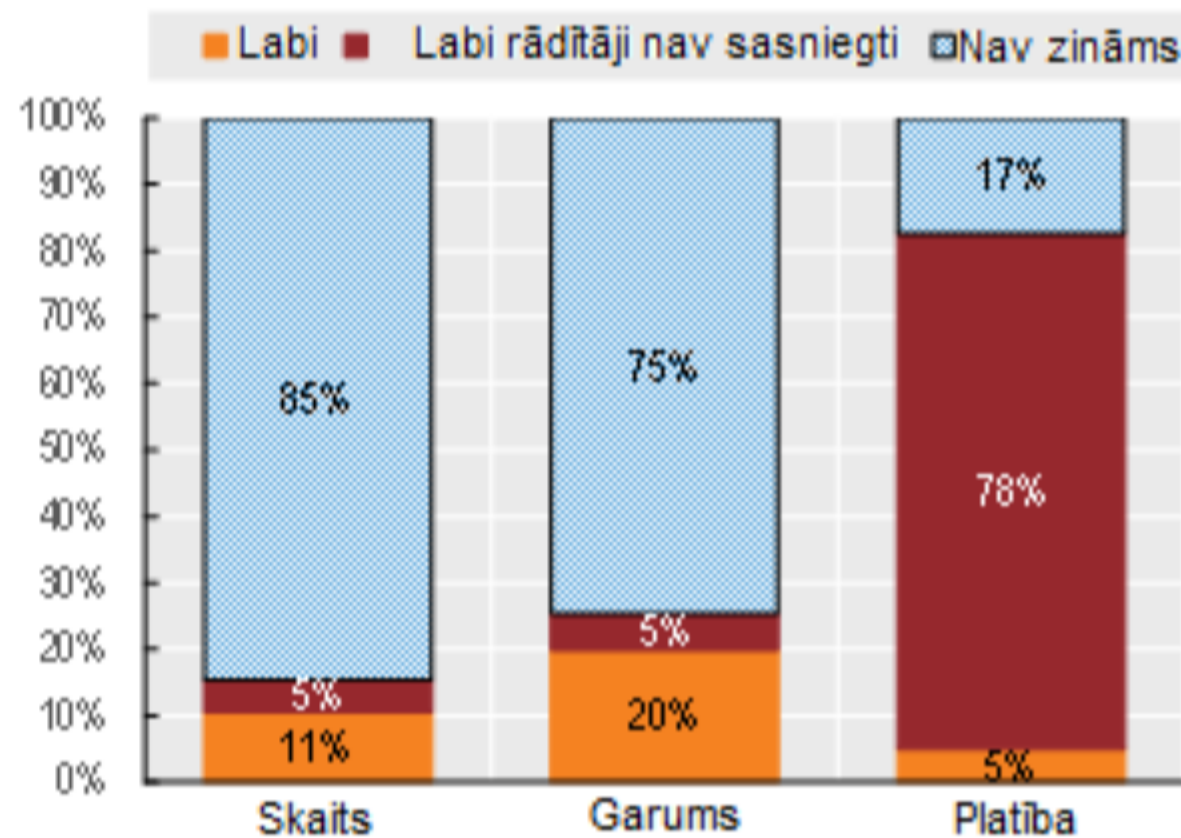
- ▶ UBAP (Centrs - meteo.lv)
 - ▶ 2009-2015
 - ▶ [2016 - 2021](#)
 - ▶ 2021-2027 (integrējot Plūdu dir./plānus) - Dec.2021.
- ▶ [Latvijas Vides raksturlielumu pārskats](#) (OECD, 2019)
 - ▶ Virszemes ūdeņu
 - ▶ Ekoloģiskā kvalitāte:
 - ▶ 21% labā un augstā (39% vid. ES)
 - ▶ Ķīmiskā kvalitāte:
 - ▶ 11 % labs, 85% - nav zināms
- ▶ [Rekomendācijas](#) un konceptuālais pamatojums (BEF projekts, 2020)

1.18. attēls. Virszemes ūdensobjektu kvalitāte lielākajā daļā gadījumu ir zemāka par ES vidējiem rādītājiem

Virszemes ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes rādītāji vai potenciāls otrajos UBAP

Virszemes ūdensobjektu ķīmiskās kvalitātes rādītāji otrajos UBAP

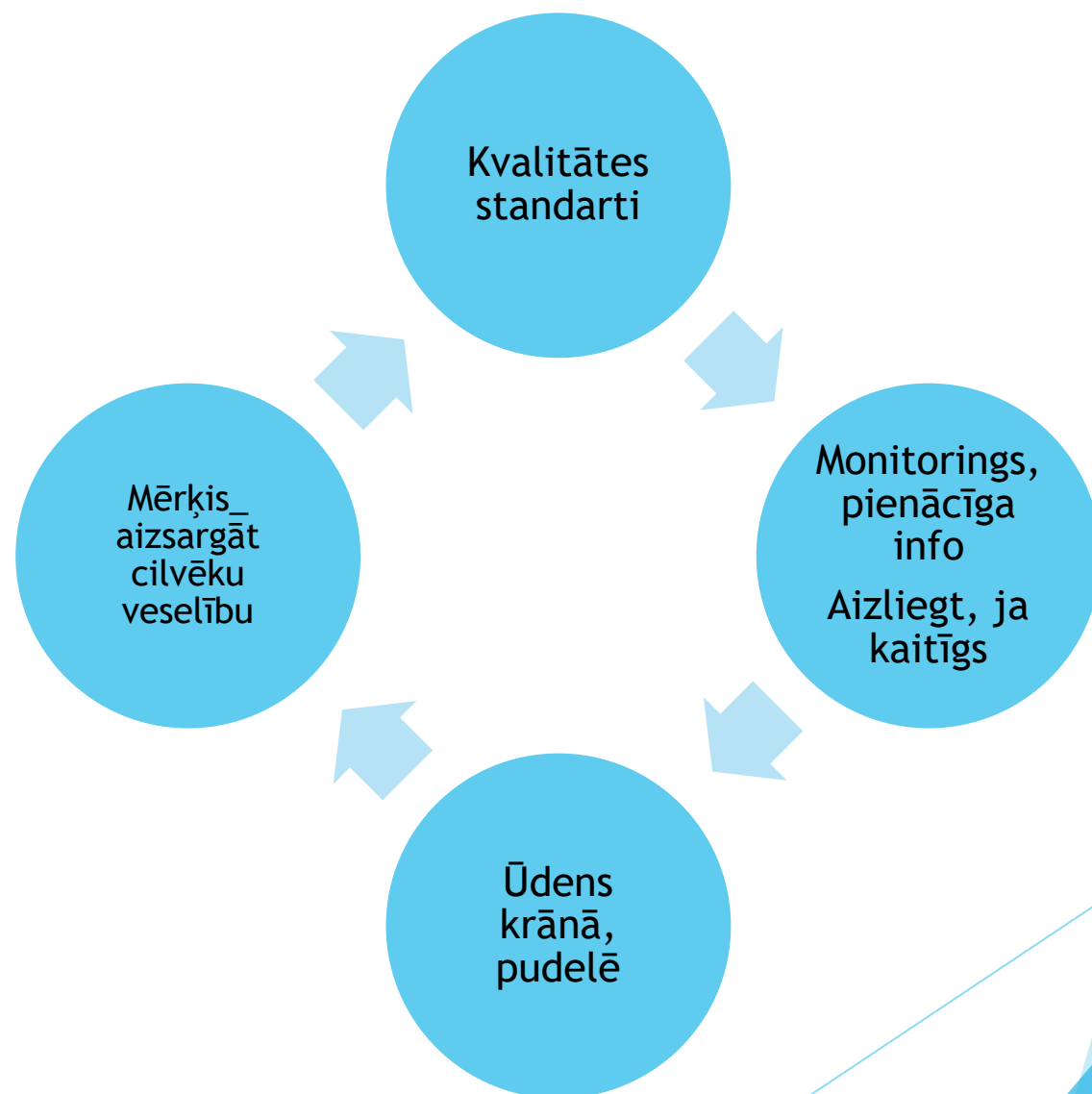

Dzēramā ūdens
aizsardzība,
kvalitātes
nodrošināšana

Direktīva 98/83/EK par dzeramā ūdens kvalitāti

ES standarti -
pamatā [PVO](#)
[vadlīnijas](#)

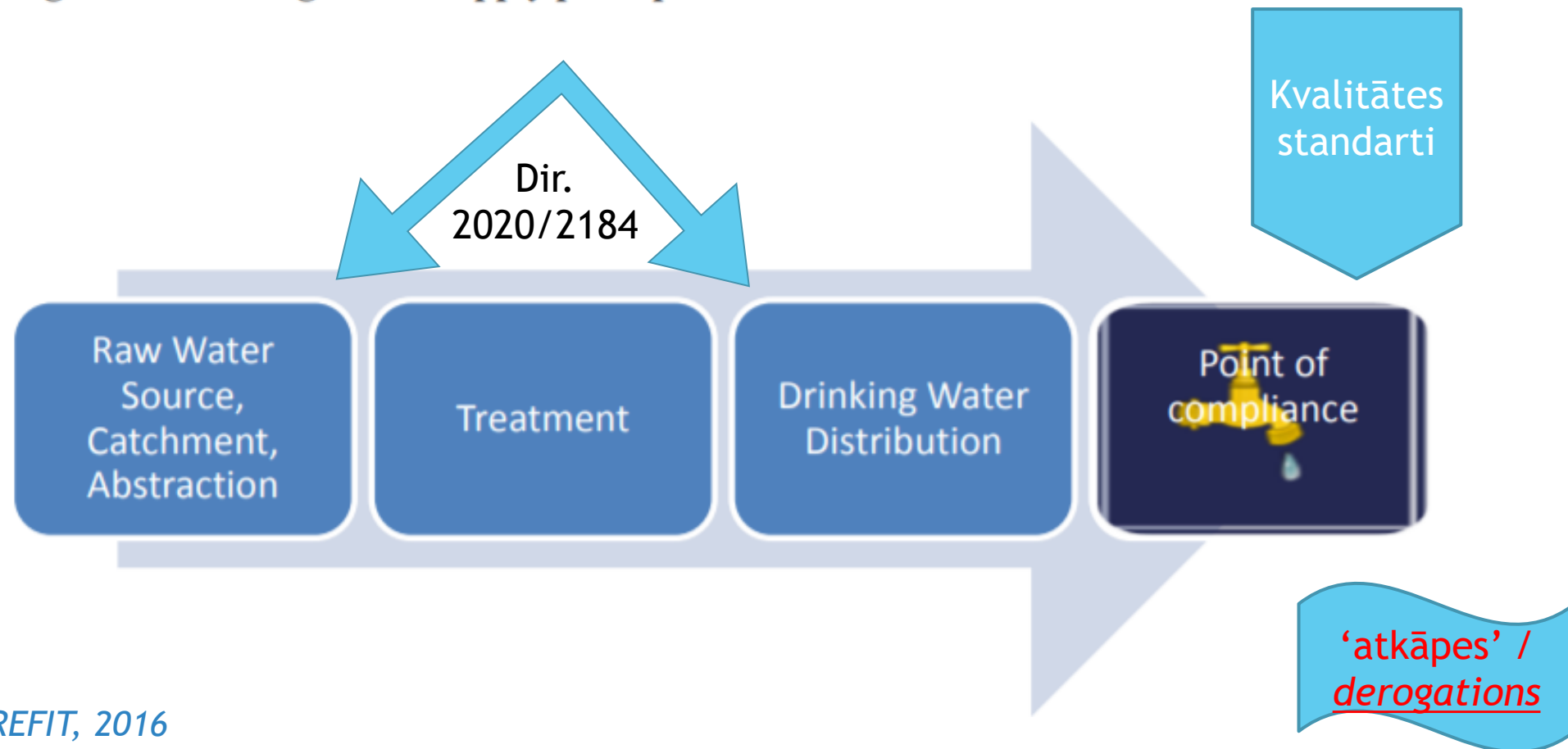

Direktīva 98/83/EK par dzeramā ūdens kvalitāti

- ▶ Nosaka dzeramā ūdens kv. standartus
- ▶ Mērķis: aizsargāt sabiedrības veselību no jebkāda veida piesārņojuma - ūdenī, kas paredzēts cilvēku patēriņam
- ▶ Attiecas:
 - ▶ visām izplatīšanas sistēmām, kas apkalpo > 50 cilv., vai 10 m³/dienā (vai zemāk, ja kā saimnieciskā darbība)
 - ▶ Dzeramais ūdens no mucām, dz.ūdens pudelēs, pārtikas ražošanai
- ▶ Galvenās direktīvas iezīmes/prasības:
 - ▶ Nosaka standartus (min.) attiecībā uz būtiskākajiem ķīmiskajiem un mikrobioloģiskajiem parametriem;
 - ▶ Prasa DV izveidot atbilstošu monitoringa programmu (ziņo KOM ik pa 3.g.)
 - ▶ Veikt korigējošas (*remedial*) darbības, lai nodrošinātu ūdens kvalitāti, arī aizliedz lietot, ja ūdens neatbilst kvalitātes standartiem
 - ▶ Nodrošināt pienācīgu informāciju patērētājiem

Figure 1: Drinking Water supply principle

Dzeramā ūdens direktīvas pārskatīšanas - «dzinulis» (2014-2018)

- ▶ Pirmā ES Līgumā balstītā iedzīvotāju iniciatīva – ar rezultātu (savācot > 1 milj. parakstu un rezultējoties ar prasītā NA pārskatīšanu)
- ▶ [Right2Water ECI](#) prasīja Komisijai:
 - ▶ Nodrošināt, ka ikvienam ES iedzīvotājam ir *tiesības* uz ūdeni un sanitāriju.
 - ▶ Izslēgt ūdens apgādi un ūdeņu apsaimniekošanu no iekšējā tirgus un liberalizācijas noteikumiem
 - ▶ Paaugstināt ES centienus, lai sasniegtu vispārēju ūdens pieejamību un sanitāriju pasaulē (starptautisko aktivitāti)
- ▶ [REFIT, 2016](#):
 - ▶ secinot arī, kas uzlabojams, kādā veidā iestrādājami nosacījumi, lai ņemtu vērā jaunākās zinātniskās atziņas gan par kvalitāti, gan riskiem.
- ▶ COM priekšlikums 2018 - COM/2017/0753 final

Jaunā Dir. 2020/2184/ES par dzeramā ūdens kvalitāti

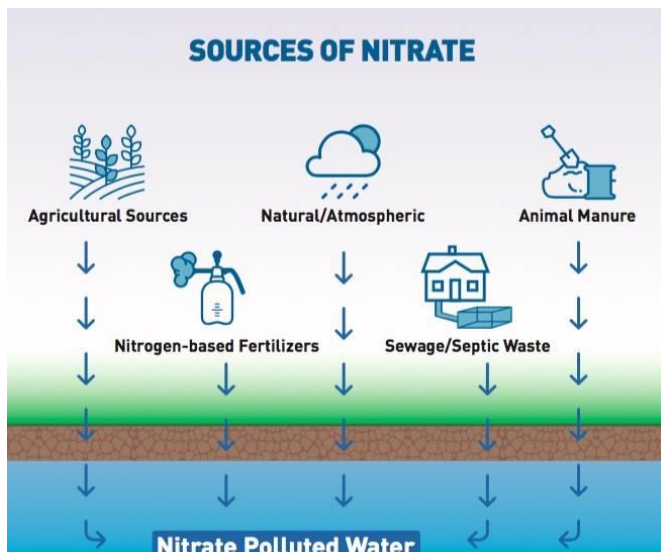

- ▶ Dzeramā ūdens kv. standarti (daži virs PVO)
 - ▶ piem. svins, legionella, hlorāts un bisfenols
 - ▶ Papildus iekļauj ‘jaunos’ izaicinājumus: endokrīnās sistēmas darbības traucētāju savienojumus un PFA («novērojumu listē, 2021, vadlīn.)
- ▶ Monitorings - balstoties uz ‘riskā-analīzi’= obligāts;
 - ▶ Attieksies: no ieguves, apstrādes līdz mājāsaimniecībām
- ▶ Labāka informācijas pieejamība, t.sk., par piegādātājiem, ūdens kvalitāti (regulāri)
 - ▶ Arī lai **celtu uzticēšanos** krāna ūdens kvalitātei un samazinātu PET pudeļu problemātiku
- ▶ Jauni nosacījumi arī, lai risinātu ūdens zuduma problemātiku un atkāpēm no kvalitātes parametriem.
- ▶ DV divi gadi - ieviešanai (2023.g.sākums)

Ūdens
aizsardzība no
lauksaimniecības
piesārņojuma

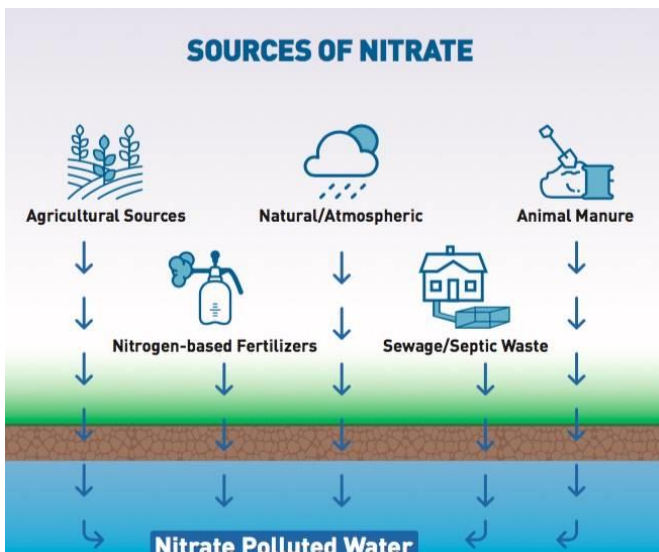

Direktīva par aizsardzību pret lauksaimniecības piesārņojumu 91/676/EEK (Nitrātu direktīva)

- ▶ Galv. satraukums - piesārņojums no (lauks.) mēslojuma
- ▶ Galvenais eutrofikācijas avots

Rez.: izjaukts ūdeņu ekosistēmas līdzsvars.... aļģu ziedēšana, «mirušās zonas», negatīvas ietekmes arī uz dzeramo ūdeni
- ▶ Mērķis: samazināt ūdens piesārņojumu, kas rodas no lauksaimniecības un novērst (turpmāk)
- ▶ Svarīgas definīcijas:
 - ▶ Mēslojums (*fertilizer*) (2(e)).p.
 - ▶ Piesārņojums (specifiski - lauksaimniecības izcelsmes....)
 - ▶ Jutīgās (jeb noteiktam riskam pakļautās) zonas (3.p., I Ann.)

Nitrātu direktīva (turp.)

► **Jutīgās teritorijas/zonas:**

- 1) DV nosaka ūdeņus, kas ir pakļauti (vai var būt) l.piesārņojumam
 - «var būt pakļauti»- ja neveic noteiktus pasākumus)
 - *Identificē - piesārņotos ūdeņus vai kas pakļauti tādā riskam*
 - Ann I kritēriji
- 2) DV nosaka ‘jutīgās teritorijas’

► **C-293/97 Standley (UK)**

- DV nosaka visas zināmās teritorijas no kurām ūdeņos nokļūst piesārņojums, ja **attiecīgie ūdeņi satur nitrātu koncentrāciju, kas pārsniedz 50mg/l** un DV uzskata, ka tas lielā mērā radies no lauksaimniecības piesārņojuma.

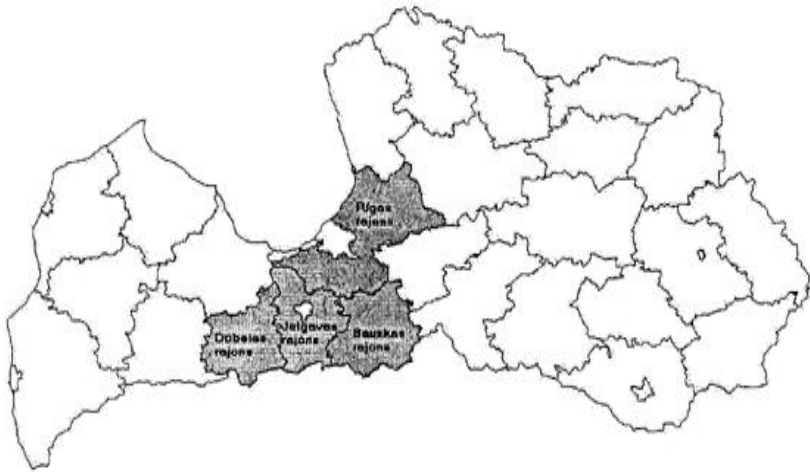
► **Indikatori:**

- Vairāk kā 50 mg/l slāpekļa virszemes vai pazemes ūdeņos
- Virszemes ūdeņi (arī piekrastes) ir eitropiski vai var kļūt eitropiski, ja neveic 5.p.pasākumus (RP)

► **Noteikt zonas, veikt pasākumus, monitorēt & ziņot**

Latvijā – ģeogrāfiskās teritorijas – Nitrātu Dir.

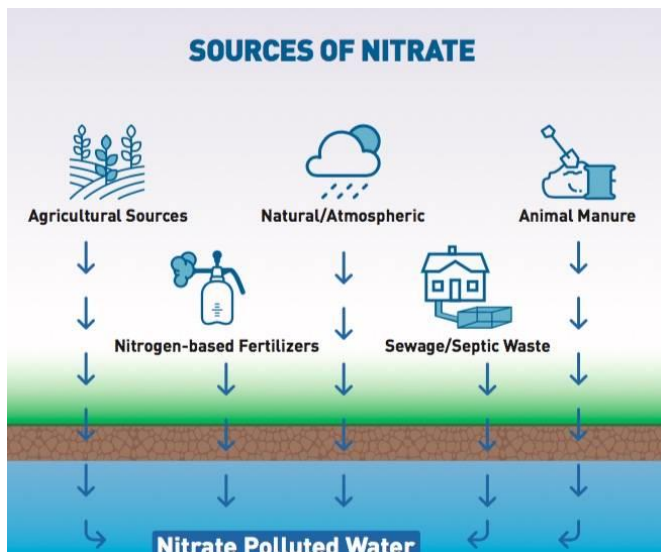
MK Rīk.163/2004

MK 834/2014

Ģeogrāfiskās **teritoriju robežas** ir Dobeles, Auces, Tērvetes, Jelgavas, Ozolnieku, Bauskas, Vecumnieku, Iecavas, Rundāles, Babītes, Mārupes, Olaines, Ķekavas, Baldones, Salaspils, Stopiņu, Ropažu, Garkalnes, Carnikavas, Saulkrastu, Sējas, Ādažu, Inčukalna, Siguldas, Krimuldas un Mālpils **novada administratīvās teritorijas robežas**, izņemot Vecumnieku novada Valles pagastu un Kurmenes pagastu, Krimuldas novada Lēdurgas pagastu, kā arī Jelgavas, Rīgas un Jūrmalas pilsētas administratīvās teritorijas robežu.

Nitrātu direktīva - rīcība / pienākumi

- ▶ DV var pieņemt «Labās prakses kodeksu» - lauksaimnieki *brīvprātīgi ievieš* (4.p.)
 - ▶ Mēslojuma izkliedes ierobežojumus noteiktas zonās, laikos,
 - ▶ Nosacījumi minimālām kapacitātes prasībām (mēslojuma uzglabāšanai) u.c.
 - ▶ Buferzonas
- ▶ DV ir obligāti jāizstrādā Rīcības programma - kas lauksaimniekiem *jāievieš* - *Jutīgajās zonās* (5.p.)
 - ▶ Ann. III pasākumi, piem. mēslojuma lietošanas ierobežojumi, noteiktu mēslojumu aizliegumi (vai terminēti aizliegumi)
 - ▶ Labās prakses kodeksā iekļautie - te kļūst obligāti
 - ▶ Papildus pasākumi, ja nepieciešams (5(5)p.)
- ▶ ‘Atkāpes’ piem. > 170 kg N/ha - ja neapdraud robežlimitu pārsniegumus, objektīvi apstākļi (NL)

C-197/18 (AT) Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland

- ▶ Ja pastāv risks, ka vairāk kā 50 mg/l slāpekļa pazemes ūdeņos

C-543/16 KOM v. Vācija - kad jāveic papildus pasākumi (5.5.)?

THE NITRATES DIRECTIVE IN A NUTSHELL

Nitrogen is a vital nutrient that helps plants and crops grow, but high concentrations are harmful to people and nature.

Pure, clean water is vital to human health and to natural ecosystems.

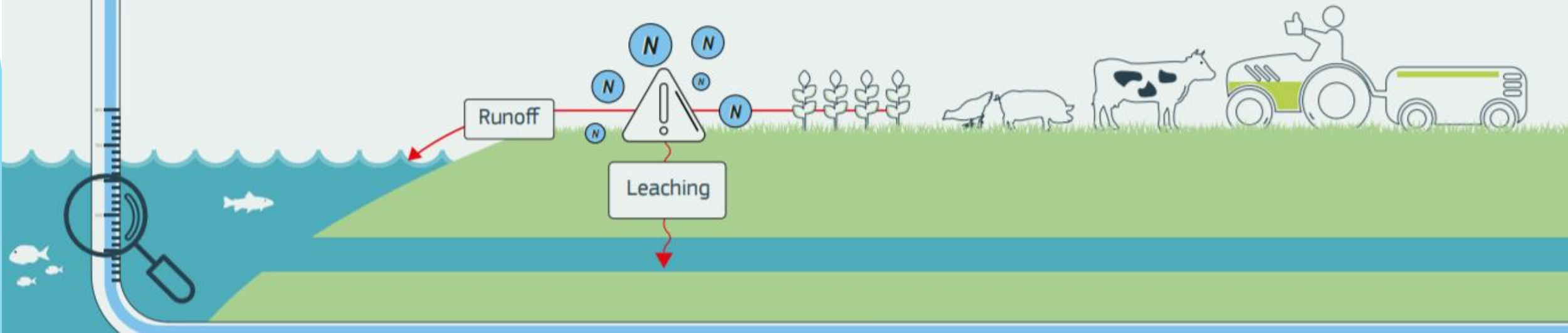
Excess nitrogen from agricultural sources is one of the main causes of water pollution in Europe.

The EU wants to reduce water pollution caused by nitrates used in agriculture and sets out steps for EU countries to take

Monitoring of water bodies with regard to nitrate concentrations

Designation of nitrate vulnerable zones

Establishing codes of good agricultural practices and measures to prevent and reduce water pollution from nitrates

Kopsavelkot

- ▶ ES regulējums - tiešai ūdeņu aizsardzībai / pastarpinātai
 - ▶ Aptver faktiski visas cilvēku radītās ietekmes uz ūdeņiem un arī ūdeņu aizsardzību cilvēkiem un ekosistēmu funkcionēšanai
 - ▶ ilgtspējīga lietošana / ilgtermiņa plānošana / risku analīze - rīcība, ja riski / kaitīgo vielu monitorēšana, ierobežošana
- ▶ Pamat ietvars - WFD - sistēmiskai ūdeņu apsaimniekošanai (baseinu apgabalu ietvaros)
- ▶ Ūdeņu kv aizsardzība - cilvēku patēriņam
- ▶ Ūdeņu aizsardzība - no darbībām, kas rada vislielāko/tiešo ietekmi uz ūdens kvalitāti - Nitrātu direktīva - piesārņojuma novēršana no lauksaimnieciskās darbības
 - ▶ Labā prakse - ja nav pārsniegumu, obligāti pasākumi, ja slāpekļa pārsniegumi